

สรุปการประชุมวิชาการ เรื่อง Why to concern Ethical and Legal Issues in Contemporary
Midwifery Practice : Art, Science or Both?

วันที่ 18-19 พฤษภาคม 2566

หัวข้อ จริยธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพยาบาลผดุงครรภ์

วิทยากร : รศ.ดร.แสงทอง อีระทองคำ

ข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล ตามข้อบังคับสภาการพยาบาล พ. ศ. 2564

หมวด 4 การประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์

- ❖ การพยาบาลก่อนการตั้งครรภ์ ระยะตั้งครรภ์
- ❖ ประเมินภาวะสุขภาพของหญิงและคู่สมรส เพื่อวางแผนการมีบุตร
- ❖ ประเมินภาวะการตั้งครรภ์ด้วยเวชภัณฑ์ทดสอบการตั้งครรภ์
- ❖ การรับฝากครรภ์ ประเมินภาวะสุขภาพหญิงมีครรภ์ สอนการปฏิบัติตนของบิดา และมารดาในระหว่างตั้งครรภ์ คลอด และหลังคลอด เพื่อการเตรียมคลอด
- ❖ ประเมินภาวะของการตั้งครรภ์ และตรวจเต้านมและหัวนม เพื่อเตรียมพร้อม ให้นมมารดา

การพยาบาลก่อนการตั้งครรภ์ ระยะตั้งครรภ์

- ให้อาหารเสริมธาตุเหล็กและโฟเลตแก่หญิงมีครรภ์
- ให้อาหารป้องกันบาดทะยัก และวัคซีนอื่นตามเกณฑ์
- ส่งต่อหญิงมีครรภ์ กลุ่มเสี่ยง : ภาวะครรภ์เป็นพิษ ส่วนนำหรือท่าของทารกในครรภ์ผิดปกติ หรือมีภาวะความเสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ และการคลอดอื่นๆ

การพยาบาลระยะคลอด

- เฉพาะรายที่ตั้งครรภ์และคลอดปกติ ตลอดจน การดูแลมารดาและทารกแรกเกิด
- ประเมินประวัติการตั้งครรภ์ และประวัติการเจ็บป่วยอื่นๆ ตรวจครรภ์เพื่อประเมินความพร้อมในการคลอด
- ตรวจประเมินทารกในครรภ์ การเต้นของหัวใจ น้ำหนัก ส่วนนำและท่าทารกในครรภ์
- ประเมินความก้าวหน้าของการคลอด การหดตัวของมดลูก PV เพื่อประเมินการเปิดและความบางของปากมดลูก ท่าของทารก การเคลื่อนของ ส่วนนำ การแตกของถุงน้ำคร่ำ
- การพยาบาลหญิงมีครรภ์ ที่ได้รับการชักนำการคลอด (Induction of labour)
- การทำคลอดในรายปกติ ตัดฝีเย็บตามข้อบ่งชี้ ดูแลทารกแรกเกิดทันที
- ทำคลอดรก ด้วย Modified Credé Maneuver ตรวจรกและเยื่อหุ้มรก
- หากรกค้าง ถ้าปล่อยทิ้งไว้ จะเป็นอันตรายต่อมารดา ให้ทำคลอดรก ด้วยพุงดึงรั้งสายสะดือ (Controlled cord traction) ถ้ารกไม่คลอด ให้ส่งต่อแพทย์
- เย็บซ่อมแซมฝีเย็บ ในรายที่มีการฉีกขาด ที่ไม่เกินระดับ ๒

- ประเมินการเสียเลือด VS
- ช่วยแพทย์ทำคลอดในรายที่มีการคลอดผิดปกติ : คลอดติดไหล่หน้า ใช้เครื่องมือ ช่วยคลอดด้วยเครื่องสุญญากาศ คีม หรือผ่าตัดคลอด
- ช่วยคลอดฉุกเฉิน ในรายที่มีการคลอดผิดปกติ ซึ่งไม่สามารถตรวจพบก่อนคลอด ไม่มีแพทย์ทำคลอด และ ถ้าละเลยจะเป็นอันตรายต่อมารดา หรือทารก ให้ทำคลอดได้ ห้ามใช้คีมสูง เครื่องดูดสุญญากาศ หรือ การผ่าตัดหรือให้ยากระตุ้นการหดตัวของมดลูกก่อนคลอด
- รายที่มีการตกเลือดหลังคลอด ถ้าปล่อยทิ้งไว้ จะเป็นอันตรายต่อมารดา ให้รักษาอาการตามความจำเป็น และ ส่งต่อทันที

➤ ข้อห้าม

- เจาะน้ำคร่ำ เพื่อตรวจการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ (amniocentesis)
- ทำคลอดที่มีความผิดปกติ ล้วงรก (Manual removal of placenta)
- การกลับท่าของทารกในครรภ์ ทั้งภายในและภายนอกครรภ์ (internal and external version)
- ใช้มือกดท้องในขณะที่ช่วยทำคลอด
- เย็บซ่อมฝีเย็บที่มีการฉีกขาดระดับ 3
- การทำแท้ง

การพยาบาลมารดาและทารก ระยะหลังคลอด

- ใช้ยาทำลายและป้องกันการติดเชื้อสำหรับหยอดตา หรือป้ายตา ทารกแรกเกิดทันที
- ประเมินสัญญาณชีพ ความผิดปกติหรือความพิการ ที่สามารถ มองเห็นได้ชัดเจน ให้มารดาได้สัมผัส โอบกอดทารก และเริ่มให้ดูนมจากมารดา ภายในชั่วโมงแรกหลังคลอด
- บันทึกรายงานไว้เป็นหลักฐาน เป็นระยะเวลา 5 ปี

การวางแผนครอบครัวและการคัดกรองมารดาทารก

- ให้คำปรึกษากับคู่สมรสในการวางแผนครอบครัวแบบวิถีธรรมชาติ
- ให้บริการวางแผนครอบครัว แบบใช้ยาหรือใช้อุปกรณ์ : ยาเม็ดคุมกำเนิด ยาฉีดคุมกำเนิด ฤๅยางอนามัย วงแหวนคุมกำเนิด แผ่นแปะคุมกำเนิด การฝังและถอดยาคุมกำเนิด
- Pap smear
- ประเมิน ภาวะสุขภาพ ความผิดปกติ และความพิการของทารก

กฎหมายเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ : หลักเกณฑ์

- ผู้ให้บริการต้องเป็นสูติแพทย์ มีคุณสมบัติตามแพทยสภากำหนด
- ก่อนให้บริการแก่คู่สามีภรรยา ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ
- จัดให้มีการตรวจและประเมินความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และ สภาพแวดล้อมของผู้ใช้บริการ
- อาจตรวจวินิจฉัยโรคทางพันธุกรรมในตัวอ่อน ที่อาจเกิดขึ้นได้ ตามความจำเป็น ห้ามเลือกเพศ
- การผสมเทียมต้องกระทำต่อหญิงที่มีสามีที่ชอบด้วยกฎหมาย

- การผสมเทียมโดยใช้สpermsของผู้บริจาค ต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือ จากสามีและภรรยา ที่ชอบด้วยกฎหมายที่ประสงค์ให้มีการผสมเทียม
- ผู้ให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ รวมทั้งรับฝาก รับบริจาค ใช้ประโยชน์จากสperms ไข่ หรือตัวอ่อน หรือทำให้ตัวอ่อนสิ้นสภาพ ต้องเป็นแพทย์
- ห้ามสร้างตัวอ่อนเพื่อกิจการอื่น ยกเว้น การบำบัดรักษาภาวะมีบุตรยาก
- ห้ามซื้อขาย นำเข้า หรือส่งออกสperms ไข่ หรือตัวอ่อน
- ห้ามดำเนินการให้มีการตั้งครรภ์แทน เพื่อประโยชน์ทางการค้าหรือธุรกิจ
- ห้ามมีคนกลาง หรือนายหน้า โดยเรียกหรือรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์ อื่น ๆ เพื่อเป็นการตอบแทนในการจัดการหรือซื้อช่องให้มีการรับตั้งครรภ์แทน
- ห้ามโฆษณาหรือให้ข่าวแพร่หลาย